TYRINĖJIMAI TRAKŲ PUSIASALIO PILYJE

Birutė LISAUSKAITĖ

2002 m., pradėjus Trakų Pusiasalio pilies V gynybinės sienos prie PV bokšto konservavimo-restauravimo darbus, iškilo restauruojamo mūro technikos problema. Kadangi pilies gynybinių sienų mūro technika įvairi, buvo nuspręsta atkasti dalį autentiškos sienos mūro restauruojamos-konservuojamos sienos teritorijoje ir naudoti analogišką mūro

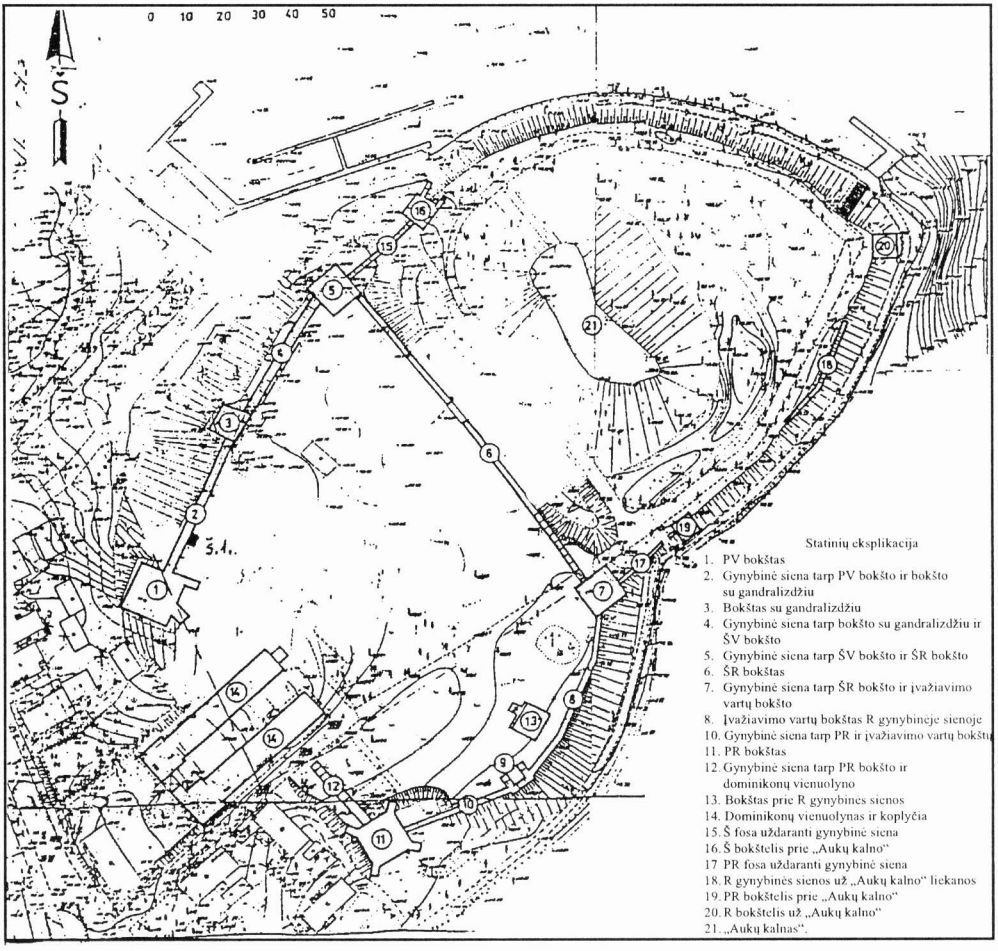

60 pav. Trakų Pusiasalio pilies schema.
Fig. 60. Scheme of Trakai Peninsula Castle.

techniką. Tam 36 m atstumu nuo PV gynybinio bokšto Š sienos buvo iškastas 2x1,5 m dydžio šurfas 1. Šurfo 1 gylis nuo esamo žemės paviršiaus – 1,4 m (60 pav.).

Tyrimų metu buvo nustatyta, kad gynybinė siena šioje atkarpoje mūryta iš stambių – 32x50, 28x46, 28x42 cm ir t. t. – neskaldytų lauko akmenų. Akmenys dėti eilėmis, tarpusavyje ir tarp eilių rišant kalkių skiediniu ir kyliuojant skaldytais akmens kyliukais. Kyliukai sienos pamato mūro apačioje, 0–1,4 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, yra smulkesni, o aukščiau – stambesni. Visame šurfe 1 atkastame mūre tarp akmenų yra naudoti pavieniai nedideli, 10x15, 80x12 cm dydžio, raudonų plytų fragmentėliai.

Gynybinės sienos pamatas išplatintas 0,3–0,4 m nuo sienos plokštumos į kiemo pusę. Gali būti, kad šis išplatinimas turėjęs kalkinę nuogrindą kaip ir PV gynybinio bokšto R siena.

Šurfas 1 iki įžemio nebuvo iškastas.

EXPLORATION IN THE TRAKAI PENINSULA CASTLE

In 2002 test pit 1 was not excavated completely in order to establish the authentic masonry technique of the western defensive wall of the castle. Massive stones were laid in rows tied by lime.

VALDOVŲ RŪMŲ PIETINIO, RYTINIO IR VAKARINIO KORPUSŲ PRIEIGŲ ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI

Egidijus OŽALAS

2002 m. tyrimai vyko 817 m² plote. Visas jis buvo suskirstytas į 6 plotus. Plotas 1 (41,4 m²) buvo tiriamas XIX a. pastato, pastatyto palei Pilies kalno V atraminę sieną, P gale (PTC stalių dirbtuvėse), plotas 2 (8,4 m²) – buvusio Šliosbergo namo XIX a. statytos laiptinės viduje, plotas 3 (113 m²) buvo kasamas kieme tarp Pilies kalno V atraminės sienos ir rūmų R korpuso, plotas 4 (181 m²) buvo tiriamas tarp Kazimiero koplyčios ir Valdovų rūmų PV kampo, plotas 5 (440 m²) – į R nuo rūmų R korpuso, plotas 6 – Š korpuso prieigose, plotas 7 (33,7 m²) – į R nuo P vartų bokšto.

Sprendžiant iš 2002 m. plotų 1–3 tyrimų, XVI a. antrojoje pusėje – XVII a. pradžioje tarp rūmų R korpuso ir pilies kalno V atraminės sienos stovėjo statinys (P 20), greičiausiai jungęs rūmus ir sieną. Žemės paviršius buvęs ties H_{abs} 93,60–94,20 m. Tarp rūmų ir pilies kalno ankstesnių kaip XVI a. vidurio sluoksnių nerasta. Jie galėjo būti nukasti XVI a. statybų metu.

Neaišku, ar R korpuso Š priestatas statytas tuščioje vietoje, ar jį statant buvo nugriautas ankstesnis statinys. Taip pat artimiausiu metu būtini tyrimai į Š nuo 2002 m. plotų 1–3. Tik po jų paaiškėtų, kas yra P 20, ar panašių statinių nėra tarp rūmų R korpuso bei III oficinos.

R korpuso R priestatas taip pat statytas ne tuo pačiu metu kaip R korpusas. Tačiau iš esamos medžiagos jo statybos pradžia lieka neaiški. Gali būti, kad šioje vietoje išlikusi ankstesnio statinio dalis.